

HISTORIA: zestaw zadań typu maturalnego – poziom podstawowy

Zadania do arkusza testowego

Zadanie 1

Przeczytaj tekst i wymień trzy funkcje, które w życiu mieszkańców starożytnego Egiptu pełnił Nil.

Chwała Ci Nilu, co wytryskasz z ziemi
I płyniesz, aby życiem darzyć Egipt,
Co wodę niesiesz plonom, stworzony przez Ra,
Aby tchnąć życie we wszystkie stworzenia.
Co chleb przynosisz, obfitujesz w jado, i
I twórcą jesteś wszystkiego, co piękne,
Napętniasz spichrze, rozszerzasz zasięki
I troszczysz się o biedaków.

Historia starożytna, Podręcznik dla klas 5 i 6 szkół średnich, Moskwa 1945, s. 15.

- 1)
- 2)
- 3)

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia. Wyszukujemy informacje zawarte w materiale źródłowym. Przekształcamy język archaiczny zgodnie z wymogami współczesnej polszczyzny. Zwykle elementów do wymienienia jest więcej, niż żąda się w zadaniu. Liczba punktów zmienia się w zależności od arkusza egzaminacyjnego – w wersji podstawowej – 3 pkt, w wersji rozszerzonej – 1 pkt.

Zadanie 2

Posługując się tekstem postaw tezę dotyczącą znaczenia niewolników w systemie gospodarczym starożytnej Hellady. Tezę poprzyj odpowiednim argumentem.

Ziemia w Attyce należała przede wszystkim do chłopów, którzy uprawiali ją siłami własnej rodziny i jednego – najwyżej kilku niewolników. W rzemiośle ateńskim dość istotną rolę odgrywali niewolnicy. Sprowadzano ich najczęściej spoza Grecji. Nie zastąpili oni jednak ludzi wolnych i najczęściej pracowali razem ze swymi panami i ich rodzinami. Warsztaty zatrudniające kilkunastu niewolników istniały, ale były rzadkie.

Na podstawie: E.Wipszycka, J.Tazbirowa, Historia 1. Starożytność. Podręcznik dla szkół średnich klasy I liceum ogólnokształcącego technikum i liceum zawodowego, Warszawa 1988, s.93 i n.

teza:

.....
.....

argument:

.....
.....

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej. Po analizie źródła należy wyciągnąć wnioski, oparte o dwa argumenty znajdujące się wyłącznie w tekście.

Zadanie 3

Przeanalizuj materiał źródłowy i wykonaj zadania.

Nr 1

Podpora architektoniczna w formie postaci, najczęściej kobiecej. Charakterystyczna zwłaszcza dla porządku jońskiego. Nazwa pochodzi od greckiego słowa, oznaczającego „dziewczyny ze wsi Karyai”. Chodzi tu o kobiety sprzedane w niewolę po zburzeniu sprzyjającej Persom wsi Karyai. Były one zmuszane do ciężkiej pracy.

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Kariatyda>

Nr 2

(zdjęcie: *kariatyda*) Fot. Shutterstock

A. Podaj nazwę elementu architektonicznego przedstawionego w materiale źródłowym.

.....
.....

B. Wyjaśnij, z jakiego powodu Grecy w taki sposób nazwali ten element?

.....
.....

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia. W części A – odpowiedź formułujemy na podstawie wiedzy własnej, lub przy wykorzystaniu sugestii zawartych w źródłach. Odpowiedź do części B sugeruje źródło nr 1 – należy przy tym dokonać przetworzenia danych zawartych w tekście.

Zadanie 4

Uzupełnij tabelkę zaznaczając znakiem „x” w odpowiednich rubrykach wydarzenia mające miejsce za panowania poszczególnych władców Polski w XVI stuleciu.

wydarzenia	Aleksander Jagiellończyk	Zygmunt Stary	Zygmunt August	Stefan Batory
1. „Śluby panięskie”				
2. Konstytucja nihil <u>novi</u>				
3. Cykl sejmów egzekucyjnych				
4. Pokój z Moskwą w Jamie Zapolskim				
5. Wcielenie Estonii do Polski				

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia – wówczas za całość zadania przyznaje się 1 pkt. Uwaga! Nie wszystkie rubryki muszą być wypełnione!

Zadanie 5

Na podstawie opisów zidentyfikuj postacie historyczne związane z historią Kościoła w Polsce wczesnopiastowskiej. Odpowiedzi wpisz w wolne miejsca tabeli.

A. Pochodzący z Niemiec lub Italii pierwszy biskup na ziemiach państwa piastowskiego.	
B. Pierwszy arcybiskup Kościoła na ziemiach polskich, pochodził z rodu <u>Sławnikowiców</u> .	
C. Biskup krakowski pochodzący ze Szczepanowa. Stracony za udział w spisku przeciw królowi	

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia – wówczas za całość zadania przyznaje się tylko 1 pkt. Bada głównie zakres wiedzy ucznia.

Zadanie 6

Zapoznaj się z materiałem źródłowym i wykonaj polecenia.

Źródło nr 1

(zdjęcie: rycina)

Źródło nr 2

Opis A

Pochodził z czeskiej rodziny szlacheckiej. Już na początku wojny trzydziestoletniej zdradził swoich rodaków, przechodząc na służbę Habsburgów. Za zasługi wojenne otrzymał tytuł księcia Rzeszy. Po 1632 r. prowadził tajne rokowania z protestantami, nie podporządkował się poleceniom cesarza. Jego chwiejna polityka zraziła do niego wszystkie strony konfliktu. Zginął zamordowany przez własnych żołnierzy.

Na podstawie: M.Kamiński, R.Śniegocki, Historia 2. Od renesansu do czasów napoleońskich, cz.1.Podręcznik do klasy II LO, Warszawa 2003, s. 123.

Opis B

Należał do nielicznej grupy szlachty czeskiej, która dochowała wierności Habsburgom. Usunięty ze stanowiska naczelnego wodza armii habsburskiej w 1630, przywrócony do łask w 1632 został pokonany przez Szwedów w bitwie pod Lutzen. Ambicje założenia w Czechach własnej dynastii i prowadzone na własną rękę negocjacje z protestantami ściągnęły nań zemstę Habsburgów, na których polecenie został zamordowany.

Na podstawie: T.Cegielski, K.Zielińska, Historia 2. Dzieje nowożytne, Podręcznik dla szkół średnich, Warszawa 1991, s. 130.

A. Zidentyfikuj głównego bohatera źródeł nr 1 i nr 2.

.....
.....

B. Wskaż dwie przyczyny wydania wyroku śmierci na bohatera źródła nr 2.

.....
.....

C. Podaj jeden fakt z życia bohatera źródła nr 2, który podlega różnej interpretacji autorów zamieszczonych wyżej opisów.

.....
.....

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia. Zadanie A kontroluje stan opanowania faktografii, w zadaniu B – wyszukujemy informacje w źródle, w części C – porównujemy źródła i wyciągamy samodzielnie wnioski.

Zadanie 7

Korzystając z zamieszczonych źródeł wykonaj polecenia.

Nr 1

Nowy styl wiązał się ze zmianą obyczajowości w środowisku dworskim. Zwrot ku życiu prywatnemu, świeckość, nawet areligijność, charakterystyczne dla epoki oświecenia, przejawiały się przede wszystkim w architekturze wnętrz, malarstwie, rzeźbie, sztuce ogrodowej. Styl ten wywarł również wpływ na meblarstwo, zdobnictwo przedmiotów codziennego użytku i ubiory. Nazwa wiąże się z charakterystycznym dla niego, muszlowym asymetrycznym motywem dekoracyjnym.

Na podstawie: T. Cegielski, K. Zielińska, Historia 2. Dzieje nowożytne, Podręcznik dla szkół średnich, Warszawa 1991, s. 244.

Nr 2 (zdjęcie: *moj2.eps*) Fot. Shutterstock

Nr 3 (zdjęcie: *gotyk*) Fot. Shutterstock

Nr 4 (zdjęcie: *fotel*) Fot. Shutterstock

A. Zidentyfikuj styl, którego opis znajduje się w źródle nr 1.

.....
.....

B. Wpisz numer źródła przyporządkowany ilustracji, przedstawiającej ten styl.

.....
.....

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia – wówczas za część A i B przyznajemy po 1 pkt. Udzielając odpowiedzi wykorzystujemy różne rodzaje źródeł.

Zadanie 8

Przeczytaj tekst i wykonaj poszczególne zadania.

Konstytucja francuska z 1793 r.

O suwerenności Ludu

Lud mianuje bezpośrednio swoich przedstawicieli. Lud przekazuje wybranym przez siebie elektorom wybór funkcjonariuszy administracji, arbitrów publicznych, sędziów karnych i kasacyjnych. Lud rozważa swe ustawy.

O stosunkach z innymi narodami

Naród francuski jest przyjacielem i naturalnym sojusznikiem wolnych narodów. Nie wtrąca się do spraw wewnętrznych innych narodów i nie ścierpi wtrącania się innych do swoich spraw. Udziela azylu cudzoziemcom wygnanym z ich krajów za obronę sprawy wolności, a odmawia go tyranom.

O gwarancji praw

Konstytucja gwarantuje wszystkim Francuzom równość, bezpieczeństwo, własność, opiekę społeczną, wolność kultu, oświatę powszechną, wolność prasy, prawo do zrzeszania się.

W: J.Gierowski, J.Leszczyński, Historia dla klasy 2 LO, Warszawa 1979, s. 387.

A. Zidentyfikuj ustrój polityczny wprowadzony niniejszą ustawą.

.....
.....

B. Wyjaśnij, na czym polegał sposób wyboru urzędników państwowych według tej konstytucji?

.....
.....

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia. W części A musimy użyć odpowiedniego terminu, w części B wykorzystujemy informacje zawarte w źródłach.

Zadanie 9

Przeanalizuj materiał źródłowy i wykonaj zadania.

Nr 1

Pogardliwa nazwa stosowana przez warstwy wyższe podczas rewolucji francuskiej w odniesieniu do proletariatuszy. Rewolucjoniści okresu rewolucji francuskiej 1789 r., wywodzący się z robotników manufaktur i rzemieślników Paryża. Występowali przeciwko królowi, arystokracji, bogatej burżuazji, stanowiąc „zbrojne ramię” przywódców rewolucji. Odgrywali czołową rolę w szturmie Bastylii i obaleniu żyrondystów.

Wikipedia

Nr 2

(zdjęcie:rewolucja francuska) Fot. Wikipedia

- A. Podaj termin historyczny, którym definiowano grupę społeczną przedstawioną w powyższych źródłach.

.....
.....

- B. Posługując się dwoma argumentami udowodnij, że przedstawiona w tekstach grupa wspierała dyktaturę jakobinów.

.....
.....

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia – wówczas za część A przyznajemy 1 pkt. za część B 2 pkt. W części A musimy użyć odpowiedniego terminu, w części B wykorzystujemy informacje zawarte w źródłach.

Zadanie 10

Przeanalizuj materiał źródłowy i wykonaj polecenia.

Posel szwedzki w Polsce Johan Toll o polityce kościelnej Tadeusza Kościuszki.

W odezwie do wyznawców prawosławia wylicza Kościuszko wszystkie przywileje, z których dotychczas w Polsce korzystali zwolennicy wspomnianego wyznania. A także zapewnia ich o tym, że te korzyści nie tylko zostaną utrzymane, ale nawet rozszerzone w miarę możliwości. Na koniec z wielkim naciskiem zwraca uwagę na to, że sprzeczne z fundamentalnymi zasadami religii prawosławnej jest powierzanie kobietom zwierzchnictwa nad hierarchią kościelną.

Pragnąc za wszelką cenę przedstawić rewolucję polską w korzystnym świetle i pokazać, że nie jest skierowana przeciw religii, poleca się, by we wszystkich korpusach odmawiano modlitwy. (...) wczoraj, na rozkaz Naczelnika zostało odprawione uroczyste nabożeństwo w największym kościele

stolicy, by wyprosić u Boga wstawiennictwo i pomoc we wszystkich zamierzeniach kierownictwa powstania. (...) Lecz w kazaniu, które wygłosił jeden z księży, znalazły się liczne akcenty polityczne nieprzychylnie królowi (...). Kaznodzieja mówił o korzyści związania się z dworem saskim i przedstawił w swoim kazaniu Robespierre'a jako bohatera czasów współczesnych.

T. Cegielski, K. Zielińska, Historia 2. Dzieje nowożytne, Podręcznik dla szkół średnich, Warszawa 1991, s. 405.

A. Napisz, w jakim celu Naczelnik zwrócił się osobno do wyznawców prawostawia w Polsce?

.....
.....
.....

B. Wytlumacz, co kryje się pod sformułowaniem podkreślonym w tekście?

.....
.....
.....

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia. W części A musimy wyciągnąć samodzielnie wyciągnąć wniosek, w części B wykorzystujemy informacje zawarte w źródłach do udzielenia odpowiedzi opartej także o wiedzę własną.

Zadanie 11

Przeczytaj charakterystykę władczyni europejskiej z XIX stulecia. Wyjaśnij jak nazywamy obyczaje lansowane przez opisywaną w źródle królową?

Bertrand Russel o brytyjskiej monarchini z XIX stulecia.

Małżeństwo było dla niej zastanawiającą instytucją. Oczywiście obowiązkiem mężów i żon jest kochać się wzajemnie, lecz obowiązek ten nie powinien być dla nich zbyt łatwy, jeżeli bowiem przyciąga ich do siebie powab seksualny, to musi być w nich coś niezupełnie przyzwoitego. Nie lubiła wina, nie cierpiała tytoniu i zawsze znajdowała się na krawędzi wegetarianizmu. Życie jej było surowe, do 80 roku życia nie zasiadała w wygodnym fotelu przed podwieczorkiem. Gardziła tymi, którzy cenili doczesne zaszczyty.

Za: W. Łazuga, Historia czasów nowożytnych (1815-1918). Podręcznik dla szkoły średniej, Warszawa 1996, s. 44.

.....
.....
.....

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia. Posługując się informacjami zawartymi w tekście oraz wiedzą własną (znajomość faktów) formułujemy odpowiedź.

Zadanie 12

Na podstawie źródła wskaż dwa argumenty, które zadecydowały o tym, że III Rzesza w 1938 r. nie zdecydowała się na zaatakowanie Polski lecz Czechosłowacji.

M. Zgórnjak o sytuacji międzynarodowej pod koniec rządów sanacji (1938 r.).

W kierowniczych kręgach III Rzeszy sądzono, że przy realizacji hitlerowskich planów podbojów na pierwszy ogień pójdzie Austria lub Czechosłowacja. Atak na Polskę, bez uprzedniego zniszczenia Czechosłowacji był ryzykowny pod względem wojskowym, a w wypadku powodzenia nie otwierał zbyt szerokiej możliwości na przyszłość. Po ewentualnym podbiciu Polski, Niemcy weszłyby w bezpośredni kontakt z ZSRR, który miał sojusz z Czechosłowacją i Francją. Późniejszy atak na Czechosłowację narażał więc Hitlera na wojnę z ZSRR, której przed pokonaniem Francji chciał uniknąć. Natomiast wybierając za przedmiot napaści Austrię lub Czechosłowację, mógł Hitler wykorzystać fakt, iż nie posiadają one sojuszu wojskowego z Polską, który zobowiązywałby ją do wystąpienia przeciw Niemcom. Przypuszczał także, że ani Polska, ani Rumunia nie przepuszczą wojsk sowieckich przez swoje terytorium do Czechosłowacji. Obserwując fatalny stan stosunków polsko – czechosłowackich i polsko – radzieckich, a przede wszystkim niechęć mocarstw zachodnich do wojny, Hitler wierzył, że uda mu się całkowicie odizolować Austrię, zmusić do kapitulacji lub zniszczyć Czechosłowację.

.....
.....

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia. Wyciągamy wnioski na podstawie informacji zawartych w tekście.

Zadanie 13

Zidentyfikuj wydarzenia po ich opisie. Odpowiedzi wpisz w wolne miejsca tabeli.

<p>1. Na tym spotkaniu Churchill i Roosevelt ustalili, że będą prowadzili wojnę do bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy. Wobec niechętniej postawy Amerykanów Churchill zrezygnował z koncepcji lądowania wojsk alianckich na Bałkanach – ostatecznie wybrano teren Włoch na miejsce przyszłej inwazji.</p>	
<p>2. W dniu 20 lipca 1944 r. grupa spiskowców przystąpiła do realizacji planu. Pułkownik Stauffenberg przedostał się do wnętrza Wilczego Szańca i podrzucił ładunek wybuchowy. Eksplozja spowodowała duże zamieszanie i zniszczenia, ale nie spełnia oczekiwań spiskowców.</p>	
<p>3. Miasto zostało okrążone przez wojska osi już w 1941 r. Przez następne 900 dni trwała dramatyczna walka o przetrwanie kilku milionów uwięzionych tam ludzi. Wobec niechęci Stalina do miasta Kirowa obrońcom i ludności cywilnej nie udzielono pomocy, czego skutkiem była śmierć prawie 2 mln osób.</p>	

Komentarz

Zadanie typowe dla egzaminu w wersji podstawowej, może także wystąpić w części I (testowej) rozszerzenia (w tym wypadku za wykonanie zadania otrzymujemy 1 pkt.).

Pytania maturalne opracował: Piotr Liedke, egzaminator, nauczyciel historii VIII LO i I SLO STO w Białymstoku, prowadzi kursy maturalne z historii w Daskalos

Klucz odpowiedzi:

(tabela klucz odpowiedzi)